

Till Naturvårdsverket

MISSIV

NV-06054-21; angående samråd enligt Esbokonventionen

Hänvisning görs till det pågående samrådet med Finland enligt artikel 5 i Konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ("Esbokonventionen") med anledning av Copperstone Viscaria AB:s ("Copperstone" eller "bolaget") ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till gruvverksamhet m.m. vid Viscaria i Kiruna kommun. Ansökan är anhängiggjord vid Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt i mål nr M 954-22.

Av artikel 3.5 och 4.2 i Esbokonventionen följer att Finland ska förses med viss relevant information och att denna, i synnerhet miljökonsekvensbeskrivningen, ska ha ett visst innehåll. Copperstone har låtit översätta delar av det prövningsunderlag som har getts in till mark- och miljödomstolen till finska. Copperstone redogör i det följande för vilket prövningsunderlag som har getts in i målet och vilket som har översatts till finska. Copperstone redogör vidare för vilka bedömningar som har gjorts avseende gränsöverskridande påverkan. Vidare redogörs kort för processen i mark- och miljödomstolen.

Copperstone hemställer att Naturvårdsverket översänder denna skrivelse med bilagor till Finlands miljöcentral ("SYKE") inom ramen för det pågående samrådet, för att därigenom uppfylla Sveriges skyldigheter enligt artikel 3.5 och 4.2 i Esbokonventionen.

A. Tillståndsprocessen

1. Copperstone lämnade den 30 mars 2022 till mark- och miljödomstolen in ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för att återuppta gruvdriften vid Viscariagruvan i Kiruna kommun för att producera både koppar- och järnkoncentrat. Ansökt verksamhet omfattar utöver gruvdrift även omanrikning av mineraler ur befintliga utvinningsavfallsanläggningar som härrör från tidigare verksamhet på platsen. Bolaget har efter kompletteringsönskemål från svenska remissinstanser och domstolen kompletterat ansökan och ingivna underlagshandlingar vid tre tillfällen:

- den 7 oktober 2022 ("Komplettering I") (aktbil. 75),
- den 17 mars 2023 ("Komplettering II") (aktbil. 116), och
- den 25 april 2023 ("Komplettering III") (aktbil. 125).

2. I Bilaga 1 återfinns en förteckning av de handlingar som Copperstone har gett in till domstolen inom ramen för prövningen. Handlingar som bedömts vara relevanta för att bedöma eventuell gränsöverskridande påverkan, likväl som ansökans huvuddokument och inlämnade kompletteringar, har översatts till finska. Vilka dessa handlingar är framgår av förteckningen. Samtliga översatta handlingar ges nu in till Naturvårdsverket (Bilaga 2–Bilaga 11) för vidarebefordran till SYKE som en del av Esbosamrådet. Handlingar som gavs in tillsammans med ansökan och som senare har uppdaterats, exempelvis miljökonsekvensbeskrivningen, översänds endast i den senaste versionen.
3. Sedan bolaget gav in Komplettering III har mark- och miljödomstolen den 12 maj 2023 (aktbil. 132) underrättat bolaget att den mot bakgrund av miljökonsekvensbeskrivningen och de ingivna kompletteringarna bedömt att verksamheten inte kan orsaka en sådan gränsöverskridande verkan på vattnens status eller för deras nyttjande på sätt som medför att artikel 15–18 i Gränsälvöverenskommelsen mellan Sverige och Finland är tillämpliga.
4. Domstolen kungjorde ansökan den 24 maj 2023. Den fortsatta processen vid mark- och miljödomstolen består i att myndigheter och övriga intressenter nu bereds tillfälle att inkomma med synpunkter på ansökan senast den 31 augusti 2023, varpå skriftväxling, syn och huvudförhandling följer innan domstolen meddelar dom i målet.

B. Gränsöverskridande påverkan och aktuellt Esbo-samråd

5. Av Esbokonventionen framgår att ett Esbosamråd ska inledas i de fall en ansökt verksamhet, som anges i Bilaga I till konventionen (bl.a. gruvverksamhet) kan antas orsaka en *betydande skadlig gränsöverskridande påverkan*.
6. Copperstone har i sin miljökonsekvensbeskrivning med gjorda kompletteringar bedömt påverkan från den sökta gruvverksamheten utifrån ett stort antal aspekter såsom markanvändning och landskapsbild, rennäring, kulturmiljö, friluftsliv och

rekreation, buller, vibrationer, luftstötter, transporter, avfall, kemikaliehantering, energianvändning och utsläpp till luft.

7. Copperstone har vidare med utgångspunkt i miljökonsekvensbeskrivningen och nyssnämnda aspekter gjort en särskild bedömning av gränsöverskridande påverkan och upprättat en särskild rapport för denna bedömning, se [Bilaga 10](#). Gränsöverskridande miljöpåverkan på dessa aspekter bedöms som obefintlig, inte minst med beaktande av verksamhetens långa avstånd från Finland.
8. Den enda miljöeffekt som teoretiskt skulle kunna medföra en gränsöverskridande påverkan på Finland är verksamhetens påverkan på ytvatten i form av förändrade ytvattenflöden och ytvattenkvalitet. De handlingar som har översatts och nu bifogas avser följaktligen till stor del provningsunderlaget avseende påverkan på ytvatten och effekterna av de skyddsåtgärder som bolaget avser att vidta (jfr art. 3.5 och 4.2 i Esbokonventionen som anger att relevant information om det svenska förfarandet och den föreslagna verksamheten och ”*dess sannolika betydande skadliga gränsöverskridande påverkan och åtgärder för att reducera eller eliminera denna påverkan*” tillsammans med miljökonsekvensbeskrivningen ska tillhandahållas).
9. Gällande skyddsåtgärder för vatten vill Copperstone särskilt framhålla den planerade reningsanläggningen med mycket hög kapacitet som ska rena merparten av det utgående vattnet från anläggningen. Copperstone har inlett ett samarbete med det finska företaget Teollisuuden Vesi för att ta fram en vattenrening som är särskilt anpassad för aktuellt processvatten. Tekniken bygger på två reningssteg, där det första består av sandfiltrering med koagulering och flockning och det andra av jonbytesteknik. Copperstone och Teollisuuden Vesi har vidare inlett ett pilotförsök för att rena vatten som i dag läcker ut från gruvan, för att på så sätt på ett tidigt stadium vinna erfarenheter av reningstekniken och dess tillämpning vid de specifika förutsättningar som råder vid Viscariagruvan. Vidare har pilotförsöket den positiva effekten att nuvarande föroreningsbelastning från den nedlagda gruvan minskar kraftigt. Reningsförsöken får hittills betraktas som mycket framgångsrika.
10. Enligt framtaget underlagsmaterial bedöms påverkan på ytvatten ge små konsekvenser under etablering- och driftsfas och försumbara konsekvenser vid efterbehandlingsfas. Verksamhetens reningsanläggning kommer innebära att utgående halter i recipienten från verksamheten kommer att vara lägre vid drift än

vid nuläge och nollalternativ och verksamheten bedöms inte heller medföra någon påverkan på hydromorfologin i Rautasälven eller nedströms.¹

11. Som framgår av Bilaga 10 bedömer bolaget att verksamhetens marginella påverkan, oaktat nuvarande och eventuellt kommande nedströms liggande verksamheter med motsvarande påverkansbild, inte kommer att medföra några kumulativa effekter för den akvatiska miljön i Torneälven. Det är mot denna bakgrund uteslutet att det kommer föreligga någon påvisbar påverkan på gränsälven och att någon betydande gränsöverskridande påverkan kan uppstå. Som nämnts i punkt 3 ovan, har domstolen även meddelat att den delar bolagets bedömning i denna del.
12. Eftersom det inte föreligger någon risk för att den planerade verksamheten kan medföra några gränsöverskridande verkningar på vattnets status eller nyttjande, och inte heller i övrigt bedöms ge upphov till gränsöverskridande effekter av någon betydelse, kan den planerade gruvverksamheten inte heller bedömas ge upphov till en sådan *betydande skadlig gränsöverskridande påverkan* (dvs. en högre tröskel än för gränsälvsöverenskommelsen) som skulle kunna medföra att Esbo-konventionen blir tillämplig. Oaktat detta har det ändå beslutats att ett Esbosamråd ska genomföras, och Finland har meddelat att man önskar delta i detta. Även om det alltså inte föreligger någon betydande skadlig gränsöverskridande påverkan fullföljs nu samrådet enligt Esbokonventionen.
13. När berörda myndigheter och allmänheten i Finland tagit del av den relevanta information som nu översänds, har de möjlighet att inkomma med yttranden till SYKE. SYKE ansvarar sedan för att vidarebefordra dessa till Naturvårdsverket inom en rimlig tid innan slutligt beslut fattas om den ansökta verksamheten (art. 4.2). Vederbörlig hänsyn ska därefter tas till de kommentarer som inkommit i det slutliga beslutet om den föreslagna verksamheten (art. 6.1). Förevarande Esbo-samråd löper således parallellt med domstolens process, och kan pågå fram till slutligt avgörande i målet.

¹ Detta utvecklas närmare i avsnitt B.1, Komplettering I (Bilaga 7), avsnitt A.5.2 och B.4.1 i Komplettering II (Bilaga 8), avsnitt B och C i Komplettering III (Bilaga 9) samt miljökonsekvensbeskrivning, yt- och grundvattenmodellering och recipientvattenutredning (Bilaga 3–Bilaga 5) samt särskilt framtagen PM rörande gränsöverskridande miljöpåverkan (Bilaga 10).

Stockholm den 31 maj 2023
Copperstone Viscaria AB, genom

Joel Mårtensson

Helles Stoytcheva

BILAGEFÖRTECKNING

- Bilaga 1 Förteckning över ingivna handlingar
- Bilaga 2 Ansökan, aktbil. 1
- Bilaga 3 Miljökonsekvensbeskrivning, aktbil. 129
- Bilaga 4 Yt- och grundvattenmodellering, aktbil. 100
- Bilaga 5 Recipientvattenutredning, aktbil. 101
- Bilaga 6 Påverkan på naturmiljö, Natura 2000 och artskydd, aktbil. 31
- Bilaga 7 Komplettering I, aktbil. 75
- Bilaga 8 Komplettering II, aktbil. 116
- Bilaga 9 Komplettering III, aktbil. 125
- Bilaga 10 PM – Gränsöverskridande påverkan, aktbil. 117
- Bilaga 11 Bilaga 1 till Komplettering III. Flödesfigurer recipientpåverkan, aktbil. 131